

aym

EGLUTÈ



1952

KOVAS

Nr. 3



1952 KOVAS Nr. 3

Redaguoja *Pranas Naujokaitis*

Leidžia

LIETUVIŲ KULTŪROS
INSTITUTAS

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų.

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ, Immaculate Conception Convent, R. F. D. 2, Putnam, Conn.

Raštus siųsti ir turinio reikalu rašyti:

Pr. Naujokaitis, 59 So. 3rd St., Brooklyn 11, N. Y.

ŠIAME NUMERYJE:

1. K. Grigaitytė, ŠVENTAJAM KAZIMIERUI	65
2. P. Jurkus, IŠTIESTA RANKA	66
3. A. Rūta, SNIEGO SENIS TARP GĖLIŲ	69
4. S. Pipiraitė, RIEBŪS KOPŪSTAI	72
5. DIEVULIS SUSKAITĖ	75
6. V. Drugys, SIMANAS DAUKANTAS	76
7. V. Čižiūnas, KARALIUS MINDAUGAS	81
8. J. Minelga, SNAIGĖS	84
9. L. Žitkevičius, AUGA JAUNIMĖLIS	85
10. St. Džiugas, JONELIS TINGINYS	86
11. Ed. de Amiči, TĖVO LAIŠKAS SŪNUI	87
12. A. Giedrius, KAIP ŽMOGUS NUGALĖJO VELNIA	88
13. R. Žiškus, PAVASARIS LIETUVOS KAIME	91
14. G. Serapinaitė, KAIP AŠ GYNIAU SAVO LIETUVIŠKĄ VARDĄ	92
15. LIETUVIŲ VAIKAI VENEZUELOJE	94
16. DETROITO LIETUVIŲ MOKYKLOS VAKARAS	95
17. VAIKŲ ŠVENTĖ TORONTE	96
18. MİSLĖS, UŽDAVINIAI	viršelyje

Viršelis ir iliustracijos — dail. P. Osmolskio

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, Immaculate Conception Convent, R. F. D. 2, Putnam, Conn. Editor: P. Naujokaitis, Brooklyn, N. Y. March, 1952. Vol. 3, No. 3. Subscription: \$3.00 yearly Outside U.S.A. — \$3.50 yearly. Single Copy 30c. Entered as second-class matter at the post office at Brockton, Mass. Application for transfer of second-class entry to Putnam, Conn. is pending.

N. P. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.



KOTRYNA GRIGAITYTĖ

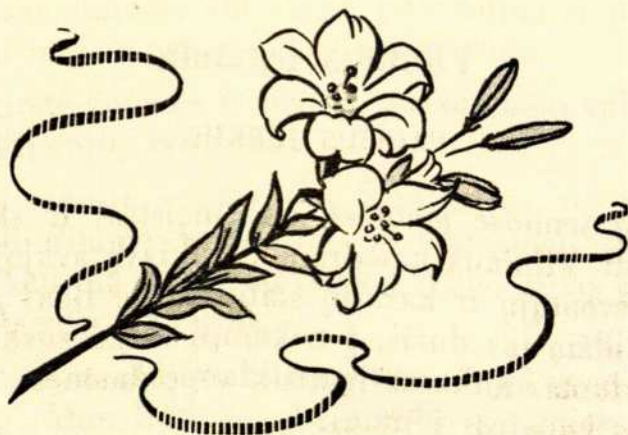
Kai vieversėliui giedant
Pavasaris nubus,
Baltam lelijos žiede
Karalius ir Žmogus

Suvirpins šimtmečius dūlijančius,
Ir vardas Jo per visą šalį
Šimtais aidų mums nuskambės.

Tada matysi, broli, tu,
Nužemintą ir tylų
Spektre Jį rytmečio žarų
Varpams dar neprabilus,

Kai puola žemėn kryžiumi
Prie rūmų Tėvo Visagalio,
Netrokšdams sosto nė garbės.

Bedugnėn metams riedant
Tegu mums gyvas bus
Baltam lelijos žiede
Karalius ir Žmogus.





**ŠVENTASIS
KAZIMIERAS
MELDŽIASI**

“Ateities” klišė

IŠTIESTA RANKA

Vilniaus legenda

PAULIUS JURKUS

Tai atsitiko senuose metuose, kai meistrai ir skulptoriai baigė statyti ir gražinti Vilniaus katedrą. Surikiavę svajojančias kolonas, darniai sustatę šventųjų ir karalių statulas, jie ilgai galvojo žiūrėdami į katedros didžiąsias duris, į trikampį stogo suskliautimą, kuriame buvo pavaizduotas aukuras ir atsiklaupę žmonės. Dar kažko trūko šiam gražiam katedros įėjimui.

Juk čia kadaise kūrenosi šventoji ugnis, kurstoma vaidilučių, jos dūmai kilo į aukštį. Paskui čia buvo pastatyta pirmoji Vilniaus bažnyčia su smailiu bokštu, tartum besiveržiančiu aukštyn. O dabar ši puošni katedra, kuri savo skliautuose glaudžia šventąjį karalaitį, daugelio valstybės vyrų ir karalių palaikus, — visu savo svoriu remiasi į žemę, o ne kyla aukštyn.

Meistrai ilgai mąstė ir tylėdami išsiskirstė. Tuoju skubėdami braižė planus, o skulptoriai kalė iš marmuro tris statulas. Pačiame viduryje jie pastatys šv. Eleną, laikančią kryžių. Jie iškalė gražią šventosios statulą, o kryžių padengė auksu: juk turtingas šis miestas ir prisirišęs prie kryžiaus, — tegul jis spindi ramiuose saulėlydžiuose. Toliau jie kalė šv. Stanislovo statulą. Jo vardu dar senuose metuose yra pašventinta ši katedra, jam ir pridėta stovėti, aukštai pakopus. Sudėjo jo rankas maldai ir akių žvilgsnį pakėlė į dangų.

O kas bus tretysis šventasis, atsistojęs šalia išaukštinto kryžiaus? Nė vienas nesuabejojo, kad tai bus šio miesto šventasis — šventas Kazimieras. Tik kaip jį atvaizduoti?

Mąstė užsidarę skulptoriai, paskui jie ėjo miesto gatvėmis, kur šventasis kitados vaikščiodavo ir dalindavo išmaldą vargšams, stovėjo jie ir prie tų durų, kur šventasis naktimis meldavosi, paskui nuėjo ir į karalių rūmus, ir prie šventojo karsto. Ir nutarė jie iškalti tokią statulą, kuri vaizduos šventąjį karalaitį ištiestom rankom viršum miesto. Bet vos jie pridėjo kaltą prie marmuro, atėjo Vilniaus vyskupas, šventas ir pamaldus žmogus, ir nupeikė skulptorius: taip netinka; tegu sudeda ir jo rankas ant krūtinės, o jo akis tenukreipia į dangų, kad miestas, pažvelgęs į jį, kiltų iš nuodėmių pas dangiškąjį Tėvą.

Meistrai dirbo, o Vilniaus vienuoliai, užsidarę savo vienuolynuose, pasninkavo, o bažnyčiose iki gilios nakties visas miestas meldėsi, kad tik darbas kuo geriausiai pavyktų.

Pagaliau skulptoriai savo darbą baigė. Statula buvo nežemiško grožio. Veidas švietė lyg žiedas, pripildytas saulės. Su didelėmis iškilimėmis užkėlė visas statulas ant stogo, pašventino ir pastatė. Pats vyskupas gyrė meistrus ir gausiai juos apdovanojo.

Kai išsiskirstė žmonės ir maldai suskambėjo vakaro varpai, tolu moje susitiko šventųjų žvilgsniai.

— Mielas bičiuli, — tarė šv. Stanislovas, — mane džiaugsmas ima, kad čia liudijame Viešpatį. Aš nepažinau šito miesto, bet tu čia gyvenai. Abu čia dabar stovėsime tylūs, giliai širdyje uždarę savo troškimus, kurtūs žmonėms...

— O ne! — atsakė šv. Kazimieras, — aš negaliu būti abejingas savo žmonėms. Man liūdna. Aš girdžiu šio miesto alsavimą. Gir-

džiu, kai ten prie mano karsto verkia našlaitė, ir nėra kam ją paglostyti. Ir mano rankos čia sudėtos ant krūtinės...

Tuo metu iš katedros išėjo maža mergaitė. Ant šventojo karsto ji buvo padėjusi gėlių ir vieną žiedelį dar ji nešėsi savo rankoje. Aikštėje ji sustojo ir žvalgėsi. Ji buvo girdėjusi, kad čia kažkur pastatė stebuklingą šventojo statulą. Tačiau jos niekur nematė. Netikėtai ji pakėlė akis aukštyn, kur saulėje spindėjo paauksuotas kryžius. Dešinėje pusėje ji pamatė ir šv. Kazimierą.

— O kaip aukštai Tave užkėlė! Kaip aš padėsiu prie tavo kojų šį žiedelį? — kalbėjo nusiminusi mergaitė.

Ant šventojo peties nutūpė zylytė. Pasikrapštė snapeliu savo sparnus ir ramiai žiūrėjo į miesto aikštę.

— O kad aš būčiau paukštelis ir visada galėčiau čiulbėti prie Tavo kojų! — tarė mergaitė. Ji pasišokėjo aukštyn ir metė žiedelį, norėdama, kad jis nukristų prie šventojo kojų. Bet žiedelis tik paskliautė ir nupuolė ant žemės. Mergaitė gailiai pravirko prie nukritusio žiedelio: kodėl šventasis taip aukštai, toks nepasiekiamas, jis linksmynasi danguje su angelais ir šventaisiais, o ji liūsta viena žemėje?

Mergaitė pakėlė savo ašarotas akis į šventąjį. Tuo metu atsiplėšė marmurinė šv. Kazimiero ranka nuo krūtinės ir išsitiesė ties mergaitės galva, kaip ir anuomet, kai jis glostydavo našlaičių vaikų galvutes. Zylė džiaugsmingai sučiulbėjo ir nuskrido, o šventojo ranka taip ir pasiliko ištiesta.

Mergaitė nusišypsojo, nusilenkė ir patenkinta nubėgo gatve.

— Bičiuli, tu esi gyvas! — sušuko šv. Stanislovas.

— Taip, Viešpats ištiesė mano ranką, kad laiminčiau miestą. Mano širdis plaka iš džiaugsmo, ir vos galiu ją savo dešine sulaikyti, kai mano kairė ištiesta.



Tuojuo pamatė visas miestas, kad jų šventasis ištiesė ranką į juos. Jie bėgo prie katedros ir meldėsi. Meldėsi ir skulptoriai, pažinę jo didybę, o senelis vyskupas rašė į knygas apie didelius jo stebuklus.

Ir nuo tada ten, ant Vilniaus katedros stogo, stovi šventasis Kazimieras, pakėlęs savo žvilgsnį pas dangiškąjį Tėvą, vieną ranką pridėjęs prie krūtinės, o kitą ištiesęs į senąjį mūsų miestą — Vilnių.

SNIEGO SENIS TARP GĖLIŲ

ALĖ RŪTA

Kartą užgimė pakalnėj senis:
Sniego jis liemens ir besmegenis —
Pilvas storas ligi kelių,
Nosis jo — rausva morkelė.

O gi rankoje — žabinė šluota,
Purvina ir kiek mėšluota;
Jo panosėj — ūsas juodas,
Ant galvos kepurė — puodas.

Ištovėjo senis dieną,
Naktį, kitą ir dar vieną,
Kol sustingo, suledėjo,
Plakamas šiaurinio vėjo...

Bestovėdamas pavargo,
Nusibodo jam be darbo.
Kai aplinkui pusnys šnara,
Tinginiauti juk negera!

— O palaukit! — tarė senis, —
Sugalvos ir besmegenis!
Pasivaikščiot iškeliausiu
Giedrią naktį šią tikriausiai!



Ir kai pilnu veidu mėnuo juokės,
Žvaigždės pynė vainikus visokius,
Senis kojas pamankštino
Ir keliauti pamėgino.

Ėjo senis, vaikštinėjo,
Stumiamas šiaurinio vėjo.
Bet laukuos baltuos, vienoduos
Vaikščiot seniui nusibodo...

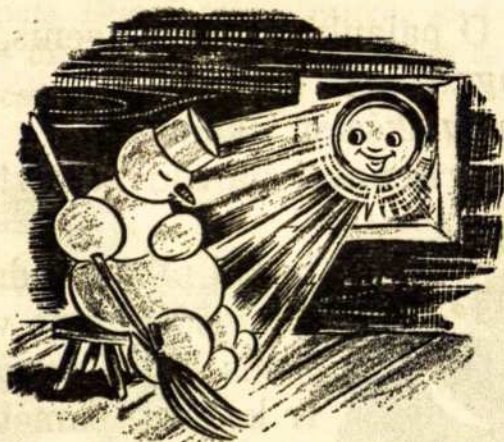
Keleliu miškan pasuko,
Rado kryžkelėj namuką:
Tuoį smagus vidun įėjo —
Durys, grindys negirgždėjo.

— Čia truputį pailsėsiu,
Ir tuoįau kitur skubėsiu:
Nerami širdis ledinė —
Juk kelionė pirmutinė!

Bet... užmigo... Ir miegojo,
Lyg meška apžiojus koją...
Nors aplinkui žemė dunda,
Bet mūs senis nepabunda!

Jau pavasaris upelius ūžia,
Bet sapnuoja senis baltąją žiemužę,
Slidų ledą mėlynuosiuos ežerus:
Pas sniego karalaite senelis nuvažiuos...

Kartą rytmetį pro lango kraštą
Saulutė siunčia jam auksinį raštą:
Sako jam, pirštu pamojus:
— Sniego seni, tau pavojus!



Tik šoks iš miego išsigandęs senis!
Tuoį laukan išdūmė besmegenis,
Čia staiga aukštyn pašoko:
Niekada nebuvo matęs dar stebuklo tokio!

Dūzgia pievose biteļēs,
Gieda paukštis ant šakelēs,
Neša pienēs pūķa vējas,
Argi būtum tuo tikējēs!?

Gaudo senis drugelius po pievā,
Kaip sniegas baltā uosto ievā,
Oi gražus kiekvienas margas žiedas!
Iš džiaugsmo sniego senis gieda..



Kur deda jis snieginę koją —
Purvina bala putoja.
Ledo sudreba širdis,
Kad gēlelēms jis — mirtis!

Saulē jam pirštu pagraso ir pamoja,
Šiltas vējas kužda jam pavoju.
Bet sniego senis tarp gēleliu
Dainuoja savo: Tra-lia-lia-lia.

Iš tos laimēs ir to džiaugsmo viso
Suplonējo senis ir sulyso.
Vos tik laikosi jo nosis:
Neilgai drugeliais guosis!

Dūzgia pievose biteļēs,
Gieda paukštis ant šakelēs,
Neša vējas pienēs pūķa,
Tik mūs senio — kaip nebūta...



SENUTĖS PASAKOS

SONĖ PIPIRAITĖ

RIEBŪS KOPŪSTAI

Kartą mama išvirė pietums gardžių kopūstų.

— Kopūstai labai karšti, — perspėjo mama vaikus, — nenudekite.

— Mano kopūstai labai riebus, — tarė Vandutė. — Žiūrėkit, kiek akių plauko mano lėkštėje. Kokia dvidešimt. — Akimis ji vadino taukų rutulius, plaukiojančius sriuboje.

— Mano dar riebesni, — atsiliepė Vytukas. — Mano gal koks šimtas akių. — Ir ėmė visi trys vaikai skaityti akis ir girti savo kopūstus, kol senutė atsiliepė:

— Ar ir jūs, kaip tas turčius, riebių kopūstų goditės?

— Bene ir apie kopūstus žinai pasaką, senute? — nustebo Aldutė.

— Žinau, vaikeli, kur nežinosiu. Valgykite dailiai, paskui padėsite man indus sumazgoti, tada ir papasakosiu.

Mazginį sumazgojus, senutė pasiėmė mežginį ir ėmė pasakoti.

Kitą kartą, senų senovėje, Kristus su apaštalais vaikščiodavo po žemę. Kartą, anksti pavasarį, Kristus su šventu Petru išėjo į kelionę. Per dieną pavaikščioję, smarkiai pavargo ir išalko. Šventas Petras ir sako:

— Štai, matyti graži sodyba. Sukime tenai; atrodo, ten turtin gas žmogus gyvena, pavaišins mus gražiai. A, kaip skaniai kvepia, tur būt, kopūstus verda!

— Nebijok, nenutvilksi liežuvio su tais kopūstais, Petreli, — at sakė Kristus; bet matydamas, kad Petru labai jau tų kopūstų norisi, pasuko į turtuolio namus, daugiau nieko nebesakydamas.

Turtuolis, pro langą pamatęs ateinant du prastai apsirengusius žmones, o būdamas labai šykštus ir nenorėdamas nieko pakeleiviams duoti, atidarė langą ir sušuko:

— O ko judu čia slankiojate? Ar pavogti ką taikotės? Tuoju lauk iš mano kiemo! Margi, Rudi, užė, užė! — ir užsiundė juodu šu nimis.

Kristui su Petru net pabėgti teko. Kristui, kaip jaunesniam, nieko, o Petrą net devyni prakaitai išpylė, kol vieškelį pasiekė.

— Tfu, kad jis kur prasmegtų! — šluostydamas prakaitą, patylomis širdo Petras. Bet Kristus vistiek išgirdo.

— Nekeik, Petreli, verčiau eikim į šitą aplūžusią trobelę, tai bent pasilsėsime.

O toje trobelėje gyveno vargingas žmogelis su pačia ir penketu vaikų. Pamatęs pakeleivius sudulkėjusius, o Petrą dar sunkiai alsuojantį ir dūsaujantį, jis tuoj juodu pasodino ir rūpinosi, kuo pavaišinsias.

— Kad taip karštų kopūstėlių širdžiai atgauti: — tarė protyliais Petras.

— Raugintų kopūstų dar buvo kubilų dugne, — atsiliepė vargdienio žmona, — bet mėsos nebeturim nė kruopelės. Paršiuką jau seniai pabaigėm, o ir karvelė užtrūkusi. Neišmanau, kuo čia svetelius pavaišinti, — dejavo ji.

Kristus jau buvo betariąs, kad užteks ir duonos kriaukšlelio, bet pamatęs Petrą taip didžiai kopūstų užsigeidusį, o ir vaikų akutes blizgant, motinai apie kopūstus kalbant, pasigailėjo jų visų ir, atsisukęs į šeiminką, tarė:

— Sakai, turit karvelę? Ėmęs peilį, nueik į tvartą ir išpjauk karvelei luitą mėsos iš kulšies minkštimo, ir tegu šeiminkė verda kopūstus.

— Kaip aš galiu gyvai karvelei mėsą iš šlaunies pjauti? Tokio skausmo negaliu gyvulėliui daryti.

— Nesibijok, žmogeli. Daryk, kaip sakau. Ir karvelei neskaudės, ir mes pavalgysime, — ramiai atsakė Kristus.

Žmogus ir nuėjo į tvartą. Pamažu ir nuogąstaudamas ėmė pjauti mėsą karvei iš kulšies. Bet ši nė neatsisuko, tik ramiai sau toliau šiaudus gromuliavo.

Neilgai trukus pilna trobelė buvo puikaus kopūstų kvapo, kurį Petras su pasigėrėjimu ėmė uostyti.

Kopūstus bevalgant, Kristus tarė:

— Suskaityk, Petrai, kiek tavo lėkštėje riebalų akių.

— Trisdešimt, Viešpatie, — atsakė Petras, laižydamas šaukštą.

— Mano lėkštėje taip pat trisdešimt, — tarė Kristus. — Pakratyk savo maišelį ant stalo, Petriuk, reikia tiems geriesiems žmonėms atsilyginti.

Petras atsakė, kad maišely nieko daugiau nesą, tik duonos trupiniai. Kristaus dar kartą palieptas, jis iškratė maišelį ant stalo, ir štai! — išbyrėjo šešiasdešimt didelių auksinių pinigų!

— Tai jums užmokestis už jūsų gerą širdį, — tarė Kristus šeiminkams ir atsisveikinęs išėjo su Petru savais keliais.

Žmoneliai neišmanė nė kaip besidžiaugti tokiu turtu! Dar labiau apsidžiaugė, kai, nubėgę tvartan, rado karvę sveiką, randą jau užsitraukusi.

— Dabar tai galėsime nusipirkti taip seniai geidautą arklelį, — tarė vyras. — Tur būt, pats Dievas tuos keleivius ir atsiuntė! Pačiu laiku arklelį nusipirksiu dirvoms arti.

Daug nelaukdamas, žmogus pasiėmė kepurę ir išėjo pas turtuolį kaimyną arklio derėti.

Tas nė į kalbas nenori eiti:

— Atsirado pirkėjas! Ei tu, suski, suski, ir kuo gi tu mokėsi? Eik sau laukan, laiko negaišinėsi!

Kai vargdienis jam parodė aukso pinigą, tas net pastyro iš nuste-bimo ir ėmė klausti, kur jį gavęs.

— Taip ir taip, — pradėjo pasakoti vargdienis. — Užėjo čia du pakeleivingu ir apdovanojo. — Ir papasakojo jam viską: ir apie kar-velę, ir apie kopūstus, ir kaip už kiekvieną riebalų akį sriuboje gavęs po auksinį.

— Kad tas suskis už savo menką sriubapalaikę net šešiasdešimt auksinių gavo, tai kiek aš gausiu, kai jiems kaip reikiant riebią sriu-bą išvirsiu! Gal visą kubilą aukso! — galvojo sau gobšas turtuolis. Griebęs peilį, tuoj nudelžė į tvartą, išraižė kulšis visoms savo karvėms (o turėjo jų trisdešimt) ir, patėškęs mėsą ant stalo, liepė žmonai iš-virti kuo riebiausius kopūstus. O tarnams įsakė tuoj bėgti ir, suieš-kojus keleivius, tuoj atgal pas jį sugražinti. Kristus dar nenorėjo grįžti, bet, tarnų labai prašomas, sutiko.

Kopūstus bevalgant, Kristus ir vėl paklausė Petrą, kiek jo lėkš-tėje akių.

Visa sriuba vienais taukais apsiliejusi. Kopūstėliai tokie skanūs, kad visos akys susiliejo į vieną didžiulę akį, — gyrė Petras kopūstus.

— Ir mano kopūstuose tik viena akis, — atsakė Kristus. Jis kiaurai permatė šykštuolio širdį; suprato, kad ne iš artimo meilės, bet iš godumo juos taip vaišina. Kai Kristus liepė Petrai pakratyti mai-šelį, tas be jokių ginčų ėmė jį purtinti, manydamas, kad už tokius rie-bius kopūstus bent tūkstantį auksinių išridinsias. Jam bekrantant, iš maišiuko dzinkt! dzinkt! nuskambėjo du mažučiu aukso pinigėliu — po vieną už kiekvieną riebalų akį — ir viskas!

Turtuolis, tai pamatęs, net plaukus ėmė rauti iš piktumo! Ne gana to: rytojaus rytą tarnai, nuėję karvių šerti, rado visas kraujuose telkšančias nebegyvas. Taip jo paties godumas nubaudė šykštųjį turtuolį.

O svetingasis vargdienis su Kristaus dovanotais pinigais nusipir-ko arklį, sėklos, pasitaisė trobelę, ėmė gražiai gyventi ir daugiau var-

go nebematē. Penkiasdešimt penkis auksinius išleides namams ir ūkio reikalams, likusius penkis atidavē vaikams žaisti.

Ir dabar vasaros vakarais vargdienio vaikai, išėję į kiemą, aukso pinigais laidosi, o tie blykst! blykst! blykčioja, aukso žaibus mēto. Žmonės, pamatę tą blyksėjimą, sako:

— Ana va, be griaustinio žaibuoja.

Nežino jie, kad tai gailestingumo vaikai dangaus dovanomis mētos, kad tai jų širdies gerumas aukso spalvomis į debesis atspindėdamas tviska...



DIEVULIS SUSKAITĖ

Mamytė iškepė skanių pyragaičių ir padėjo ant stalo. Vaikučiai buvo labai drausmingi, ir nieko neimdavo mamytės nepasiklausę. Mamytė tuo tarpu kažkur išėjo, o vaikai bežaisdami išalko. Pyragaičiai kvepėjo ir viliojo. Jonukas tarė:

— Paimsiu aš vieną pyragaitį. Aš taip noriu valgyti.

— Neimk, — sulaikė jį sesutė, griebdama už skverno. — Reikia mamytės pasiklausti.

— Kad jos dabar nėra. O mamytė ir nežinos, juk ji nesuskaitė pyragaičių.

— Taip, ji nesuskaitė, bet Dievulis matys, kad mes negerai darome, — kalbėjo sesutė.

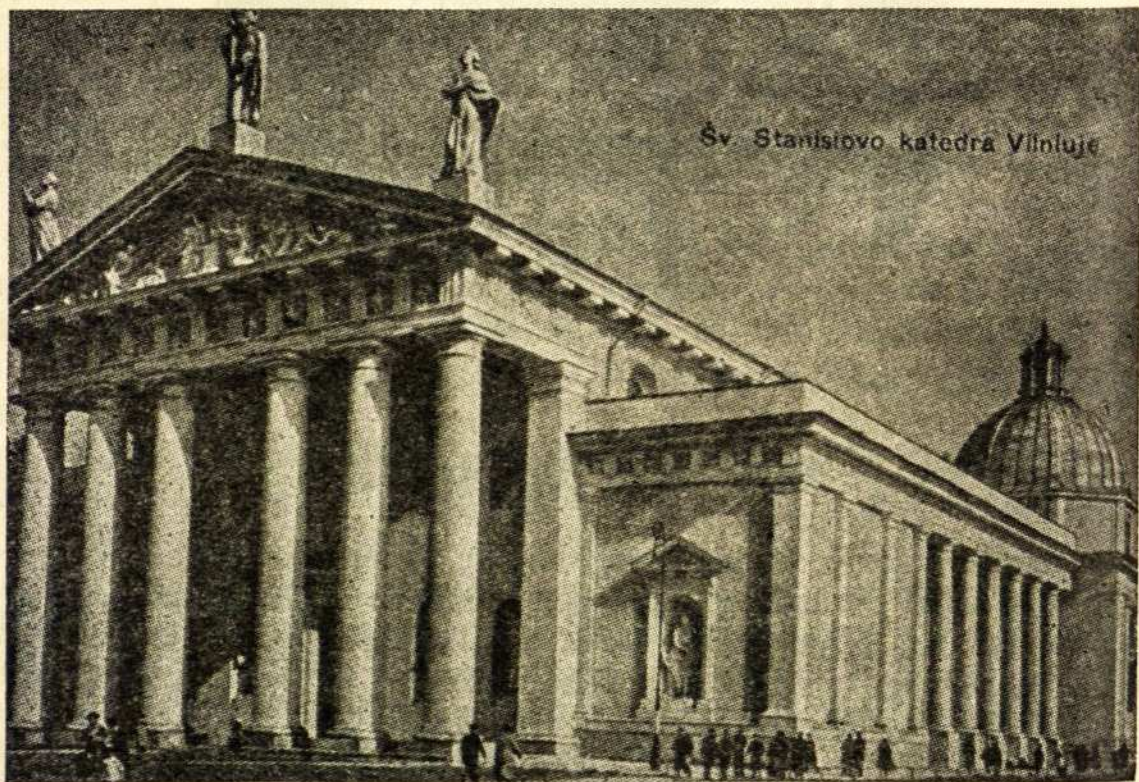
Ir vaikai palaukė, kol mamytė pareis ir leis jiems pasiimti pyragaičių.

pmj

SIMANAS DAUKANTAS

V. DRUGYS

Buvo tai seniai. Dar praeito amžiaus pabaigoje. Daugiabokštis Vilnius aidėjo varpų skambėjimu. Baigėsi pamaldos, ir iš baltuojančios Pilies kalno papėdėje katedros pasipylė būriai žmonių. Linksmai klegančioje minioje besižvalgydamas, jaunas Vilniaus universiteto studentas Simanas Daukantas pastebėjo senyvą vyrą, kuris savo pilkais kaimiškais drabužiais taip ryškiai išsiskyrė iš šventadieniškai pasipuousių miestiečių tarpo. Gyvai prisiminė Daukantui jo paties giminės ir kaimynai gimtajame tolimosios Žemaitijos kaime, iš kur jis pats prieš kelerius metus dėl neturto netgi pėsčias atėjo Vilniun mokslo ieškoti. Daukantas priėjo prie kaimiečio ir užkalbino jį. Apie šį bei tą pasišnekučiavus, kaimietis karčiai nusiskundė negalėjęs suprasti pamokslo, nes jis buvo lenkiškas.



Vilniaus katedra. Jos šoninėje koplyčioje, kurios kopulą matome dešinėje pusėje, yra šv. Kazimiero karstas.

Susimąstęs ėjo Daukantas namo. Argi neliūdna, kad štai pačioje Lietuvos širdyje, jos kunigaikščių sostinėje, lietuvių kalbos buvo vengiama. Ir kitur Lietuvoje bajorai ir kiek praprusę miestiečiai griebsi svetimos lenkų kalbos, pamiršdami ir net paniekindami gražiąją

savo protėvių kalbą. Kaip kartus priekaištas Lietuvos bajorijai ir šviesuomenei tebeskambėjo Daukanto ausyse ano kaimiečio skundas, ir jis jaunuolišku ryžtingumu tvirtai sau pačiam pasižadėjo, kad baigęs mokslus, rašys mūsų kaimo žmonėms knygas, ir rašys, žinoma, tik lietuviškai. Jis neš šviesos liaudžiai, sunkių baudžiamųjų prislėgtai ir tamsoje skendinčiai. Savo raštais jis parodys lietuvių kalbos niekinėjams, kad toji kalba yra graži, turtinga ir neblogiau tinka knygoms rašyti, kaip ir kitos išgarbintos kalbos. Pagaliau, kaip gi galima išsižadėti lietuvių kalbos! Juk lietuviškai kalbėjo išmintingasis Gediminas, kadaise šitame gražiam Šventaragio slėnyje parinkęs vietą Lietuvos sostinei Vilniui; lietuviškai kalbėjo ir galingasis Algirdas, pergalingai trupinęs savo ietį į išsigandusios Maskvos mūrus; lietuviškai kalbėjo ir didysis Vytautas, šauniai sutriuškinęs prie Žalgirio kryžiuočių galybę. Štai šitą didžią Lietuvos praeitį Daukantas aprašys ir parodys, kad nei lietuvių kalbos nei paties lietuvių vardo ne tik negalima gėdytis, o priešingai — tik didžiulis reikia.

* * *

Praėjo eilė metų. Ant pelkynų statytą Rusijos carų sostinę Petrapilį gaubė tiršta rudens migla. Erdviame vienos didelės įstaigos kambaryje buvo tamsu ir drėgna lyg kokiame rūsyje. Kampuose ir palubėje voratinkliai, o storas dulkių sluogsnis dengė pasieniais ant lentynų išdėstytus pageltusių ir aptrūnijusių rankraščių ryšulius. Nebesaunas, gerokai nuplikęs, ligūstos išvaizdos vyras, kurio neturtą vaizdžiai rodė aplopyti drabužiai ir blizgančios nuo ilgo raštinės darbo švarko alkūnės, ant kėdelės pasilipęs, paėmė nuo lentynos vieną rankraščių ryšulį ir tuoj įniko skaityti savo paraudusiomis nuo pervargimo akimis. Drėgnas nekūrento kambario šaltis nemaloniu šiurpu skverbėsi pro jo apdėvėtus drabužius, ir jis kartkartėmis atsikosėdavo giliu, iš pat krūtinės einančiu kosuliu. Betgi, nekreipdamas į tai dėmesio, skaitė toliau. Skaitė, ir pamažu jo vienuoliškai rimto veido rūstūs bruožai švelnėjo, o priblėsusios akys beveik laime sušvito. Be abejo, jis skaitė kažką brangaus, kas jaukia šilima pripildė to pilkojo žmogelio širdį.

* * *

Rankraščiai, kuriuos jis su tokiu susidomėjimu skaitė, buvo visokie seni valdžios raštai ir dokumentai iš buvusios lietuvių kunigaikščių raštinės. Kai Lietuva neteko nepriklausomybės, rusai tuos senus raštus pasigrobė išsivežė Petrapilin. Suprantama, kad tie seni rankraščiai buvo labai svarbūs ir įdomūs tam, kuris norėjo patirti, kaip gyveno ir tvarkėsi senovės lietuviai. Bet kodėl gi anam suvargusiam Petrapilio raštininkui buvo taip parūpusi Lietuvos istorija? Ogi tai buvo ne kas kitas, tik Šimanas Daukantas.



Baigęs Vilniaus universitetą, Daukantas nuo 1825 metų apie 10 metų valdininkavo Rygoje, o vėliau nusikėlė į Petrapilį. Čia jis tenkinosi menka tarnybėle, nežiūrėjo, kad drėgnas Petrapilio oras buvo žalingas jo pairusiai sveikatai, nežiūrėjo, o džiaugte džiaugėsi, galėdamas priėti prie anų senųjų Lietuvos raštų. Lietuvos istoriją Daukantas buvo labiau už viską pamilęs. Ji buvo jam visų pirma tautinės stiprybės ir savigarbos šaltinis. Tiesa, jo laikais Lietuva jau buvo svetimųjų pavergtą. Betgi istorija rodė visai kitokią Lietuvą buvus. “Kas tikėtų, — rašė Daukantas, — jog lietuvis žemaitis, šandie išjuoktas ir nuo visų paneigtas, pirma 500 metų būtų buvęs garbingas taip vyras, jei raštai to nedarodytų.” Daukantas ir norėjo savo raštais iškelti tą Lietuvos senovės garbę. Juk lietuviai Gediminas, Algirdas, Kęstutis, Vytautas buvo sukūrę anuo laiku didžiausią ir galingiausią valstybę Rytų Europoje; juk jie kietu kardu sutramdė baisiuosius totorius, o į Rytus besiveržiantiems kryžiuočiams ryžtingai užkirto kelią. “Tos dienos, — rašo Daukantas, — dėl lietuvių žemaičių yra saulė žibanti pusdienį.” Senovės lietuviai Daukantui tikri karžygiai, nepažįstą baimės kovoje dėl laisvės ir tėvynės, kurią daugiau už viską brangino. Jų drąsumu Daukantas gėrėte gėrisi: “Liepsnos vilnimis voliojos, vilčios totorių it sniegas dribo į pilis, o taranai, mūrus griaudami, it perkūnijos grūmėjo, vienok niekas lietuvių, žemaičių, pagezonių (tai viena prūsų gentis) nenugandino.” Senovės Lietuvą Daukantas sulygino su uola, ant kurios puola įnirtusios jūrų bangos ir nori ją nugramzdinti į gelmes, bet atsimušusios pačios nyksta; panašiai ir kryžiuočių būriai, nors ir visos Vakarų Europos remiami, veltui puolė Lietuvą, bet, kaip priduria su pasididžiavimu Daukantas, “pirmiau patys užvirto, nekaip lietuvius žemaičius pergalėjo”. Išaukštinęs Lie-

tuvos praeitį, Daukantas norėjo įkvėpti mūsų žmonėms ne tik pagarbą ir meilę Lietuvai, bet ir tvirtą pasitikėjimą jos likimu, nežiūrint dabarties sunkybių. Mes giedame tautos himne šiuos žodžius: "Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia". Tos stiprybės norėjo tautai pasemti ir Daukantas.

Apie Lietuvos istoriją Daukantas rašė visą savo gyvenimą. Bet pats neturtingas būdamas, tegalėjo vos vieną istorijos veikalą išspausdinti, būtent, "Būdą senovės lietuvių" (1845). Jau daug metų po Daukanto mirties praėjus, tebuvo išspausdinti du stambūs jo Lietuvos istorijos tomai, taip pat dar dvi kitos knygos.

Besižavėdamas didinga Lietuvos senove, Daukantas tačiau nepamiršo ir kasdienių dabarties reikalų. Jis rašė ir kitokias lietuviškas knygas, kurių tada mūsų žmonės taip stokojo. Jis parengė visą eilę kaimo žmogui labai naudingų ūkio knygelių, pamokydamas, kaip reikia veisti sodus, prižiūrėti bites, auginti apynius ir tabaką, kaip kirsti ir diegti girias, kaip sėti pašarines žoles, kaip saugotis ugnies. Taigi davė ištisą bibliotekėlę mūsų ūkininkui.

Nepamiršo Daukantas ir besimokančių vaikų. Jis žinojo, kaip reikia knygų "mažiesiems, tarp kurių, rasi, rasis ir tokių bernelių, kurie gindami aveles ganyti, kiš į antį tą mano mažą knygelę ir tenai ant akmenėlių sėdusis skaitys". Jauniesiems skaitytojams Daukantas rašė elementorių, lotynų kalbos gramatikėlę, aritmetikos pradžiamokslį, apysakaitę apie Palangos Petrį, kitą apysakaitę vertė iš vokiečių kalbos, iš lotynų kalbos vertė romėnų rašytojo Fedro pasakėčias ir Kornelijaus Nepoto didžiųjų karių gyvenimą. Surašinėjo dar Daukantas lietuviškas dainas ir pasakas.

Iš tikrųjų, ligi Daukanto dar nebuvo nė vieno mūsų rašytojo, kuris būtų prirašęs tiek daug lietuviškų knygelių. Deja, jis negalėjo jų visų išleisti, nes buvo neturtingas. Vis dėlto, kiek įstengdamas sutaukęs iš savo nedidelės algelės, ar pasiskolinęs, o kartais gavęs paramos iš kurio nors lietuvių rašijai palankaus geradario, Daukantas sugebėjo keliolika savo knygelių išspausdinti.

Taigi savo knygeles rašydamas, Daukantas neturėjo pelno; apie jį nė negalvojo. Jis net ir rašytojo garbės neieškojo, ir savo knygeles pasirašinėjo įvairiomis pramanytomis pavardėmis, k. a.: Jonu Girdeiniu, Jokūbu Laukiu, Antanu Vaineikiu, Jonu Purviu, Motiejumi Šaukliu, Jonu Ragauniu, Antanu Žeimiui ir kt. Tegul, sako, atrodysią, kad daug yra lietuvių šviesuolių, kad daug yra lietuvių rašytojų!

Petrapilyje Daukantas išbuvo ligi 1850, kada grįžo Lietuvon, išsitarnavęs nedidelę pensiją. Iš pradžių gyveno pas vyskupą M. Valančių Varniuose, bet vėliau su juo išsiskyrė. Gyvenimą baigė Papi-

lėje pas savo draugą kleboną Vaišvilą. Mirė Daukantas, jau perkopęs per 70 metus amžiaus (gimė 1793, mirė 1864). Ant jo kapo kun. Vaišvila pastatydino kuklų paminklą su prasmingu užrašu: "Ateivi, minėk sau, jog čionai palaidotas Simanas Daukantas, pirmas iš tarp mokytų vyrų rašytojas senovės veikalų Lietuvos, Žemaitijos ir kitų naudingų knygelių. Jis per savo gyvenimą it vargo pelė be paliaubos trusėjo vienutiniai žemaitiškai rašyti dėliai naudos vientaučių..."



Simano Daukanto kapas Papilės kapinėse. Šios kapinės yra ant seno piliakalnio. Taigi tas didysis Lietuvos praeities mylėtojas amžino poilsio vietą turi nepaprastuose kapuose...

"Ateities" kliše

Vos kelios moterėlės tenulydėjo Daukantą į kapus. Niekas, rodos, ir neatsiminė to kuklaus ir paliegusio senuko. Tačiau lietuvių tauta jo nepamiršo. Jos atsiminime išliko šviesus vaizdas to žmogaus, kuris su vienuolišku savęs atsižadėjimu ir pasiaukojimu tautos reikalui nesirūpino krauti sau turto, nesiveržė į aukštas ir žmonių akyse garbingas tarnybas, nesaugojo pašlijusios sveikatos, nepatyrė šeimos gyvenimo laimės, netgi kukliai atsisakė ir rašytojo garbės. Jis kaip tikras vargo pelė tesirūpino dirbti tautos gerovei. Daukanto vardas vėlesniųjų kartų buvo apgaubtas meile ir pagarba. Jo vardu nepriklausomoje Lietuvoje buvo vadintos žymesnės miestų gatvės ar aikštės, mokyklos, draugijos; jam buvo statomi paminklai, o jo atvaizdai kabinami mokyklose, įstaigose ir kt. Daukantas yra vienas iš žymiųjų lietuvių tautos sūnų.



tokia buvo LIETUVA

VACLOVAS ČIZIŪNAS

1. Karalius Mindaugas — Lietuvos vienytojas

Tęsinys

Mindaugo mirtis. 1263 metų rudenį Lietuvos gyventojai sutiko su džiaugsmu ir pasigėrėjimu širdyse: laukų derlius buvo ypatingai geras, visoje šalyje buvo ramu, nes jokie priešai tais metais nebuvo čia įkėlę kojos, ir patiems lietuviams jau kuris laikas neteko žygiuoti į priešų valdomus kraštus. Todėl žmonės ramiai dorojo derliaus gėrybes ir rengėsi žiemai.

Plačiose rytinėse Lietuvos giriose aidėjo medžiotojų ragų balsai. Ir pats karalius Mindaugas medžiojo. Medžioklei pasibaigus, jo medžiotojai garsiai pūtė ragus, visus dalyvius šaukdami į būrį...

Saulėtas rugsėjo pavakarys. Medžių viršūnės dažosi rausva švieša, lapeliai vos-vos tejuda artėjančio vakaro tyloje. Siauru miško takeliu joja karių būrys. Tai karalius Mindaugas ir jo medžiotojai vyksta numatyton nakvynės vieton, baigę medžioklės dieną. Toliau nuo būrio, priešakyje, joja du vyrai, kelio žinovai. Jie retkarčiais pasitaria, persimesdami pora žodžių, ir pūsteri į ragą kelis kartus. Jiems atsako tuo pačiu būdu kuris nors iš būrio.

Karalius joja kiek nuošaliau nuo viso būrio. Atokiau nuo jo, būrio užpakalyje, joja dalis karaliaus sargybos ir tarnai, tvarkydami arklius, apkrautus kelionės reikmenimis, žvėrių kailiais ir žvėriena.

Mindaugas joja susimąstęs. Jo akys retkarčiais žvilgtleri į priešakyje jojančių bajorų ir karių būrį. Tame būryje joja ir abu jaunučiai karaliaus sūnūs. Jiems ši medžioklė — pirmoji tokio didelio masto pramoga jų gyvenime. Čia jie gauna patirti medžioklės išpūdžių, čia miklina jie rankas ginklui vartoti, pratinasi prie karo sunkumų ir pavojų, kautynių trukšmo ir pergalės džiaugsmų... Katram jų dviejų teks karaliaus vainikas, valdžia ir rūpesčiai po tėvo mirties?..

Bet ir pats Mindaugas dar sveikas ir pajėgus užsimotiems darbams užbaigti!.. Rodosi, niekas kitas Lietuvoje nebūtų tiek daug pasiekęs, kaip jis. Jis — karalius, Lietuva — sujungta jo valdžioje. Per tą dešimtį metų jis sustiprino savo valdžią visoje šalyje, daugiau ne-

bebijodamas kurių neklaūžadų sritinių kunigaikščių. Net žemaičiai nebesišiausia prieš jo valdžią, o jų narsusis vadas Treniota, atrodo, susitaikęs su juo. Durbės pergalė, pasimatymas su Treniota, susitarimas pulti Livonijos ordiną, žygis į ordino žemes...

Bemastydamas Mindaugas net nepastebi, kad saulės spinduliai jau gesta medžių viršūnėse. Jo akyse stoja virtinė vaizdų, greitai kintančių vienas po kito. Jis — krikščionis karalius, o dar pernai žygiavo prieš krikščionis vokiečius, iš kurių rankų jis buvo gavęs krikštą ir karaliaus vainiką...

Karaliaus veidas apsiniaukia. Gilios raukšlės įsirėžia kaktoje. Jis mato mirstančią savo žmoną — karalienę Mortą. Mato ją su ašaromis akyse prašančią nesidėti į kovą prieš kryžiuočius, nes jie esą krikščionys.. Bet jis žygiavo ir kariavo, nes negalėjo matyti savo šalies skriaudų... Koks keistas likimas! Juk jis ir krikščionimi tampa, tikėdamasis tuo sustabdyti kryžiuočių puolimus. Bet per tuos keleris taikos su vokiečiais metus jis greitai pamatė, kad jiems daugiau rūpi naujų kraštų nukariavimas ir turtų grobimas, negu naujo tikėjimo platinimas ir jo gynimas. Būti karaliumi ir savo krašto neginti — ne, Mindaugas to negalėjo! Turėjo padėti žemaičiams, turėjo glausti pas save atbėgančius prūsus ir siųsti jiems į pagalbą savanorių karių. Prieš žmonių valią juk ir jis, karalius, negalėjo eiti. “Dieve, atleisk, jei iš mano karių rankų žuvo krikščionys!...”, kalba Mindaugo lūpos. “Jei Tu esi teisingas, Tu turi matyti mūsų priešų nedorybes ir atleisti mums, jei mes ginklu ginamės, kai jie mus ginklu puola”. Ir pasidairęs karalius persižegnoja. Mat, daugumas lietuvių tada manė, kad karalius vėl yra grįžęs į senąjį tėvų tikėjimą. O kad jis ir toliau pasiliko krikščionimi, nežinojo tik jo šeima ir keli artimieji bajorai.

Dar taip neseniai, vos prieš pusmetį, Mindaugas neteko žmonos. O kaip daug sunkumų iškentėjo jis, netekęs savo ištikimos patarėjos! Gera dar, kad velionė Morta ligos metu pasikvietė savo seserį Daumantienę ir pavedė jai sūnų auklėjimą ir namų tvarką. Daumantienė, vaikų neturėjusi ir nekaip su savo vyru sugyvenusi, ilgiau pasiliko Mindaugo pilyje ir namo neskubėjo. Karalių pasiekė šiokios tokios žinios, kad Daumantas labai pykštąs dėl to ir net rengiasis keršyti. Išsiųstas prieš Briansko rusus, Daumantas nenoriai išvykęs, menkai tekariavęs ir, kaip žinios ateina, jau sugrįžęs į Lietuvą.

Bejojant jau visai sutemo. Prijota nakvynei parinkta vieta. Miško aikštelėje tuoj suliepsnoja laužai, ir jų šviesoje statomos palapinės. Mindaugas, nušokęs nuo žirgo, atiduoda jį čia pat atėjusiam tarnui, o pats atsisėda po dideliu ąžuolu. Prie jo prieina abu sūnūs ir susijaudinę džiaugiasi medžioklės ir kelionės išpūdžiais. Tėvas patenkintas abiem jaunuoliais ir pažada ateityje leisti jiedviem dalyvauti kiekvienoje medžioklėje ir net, jei reikėsia, karo žygiuose.

— O kad čia Vaišvilkas būtų su mumis! — sušuko Ruklys, vyresnysis Mindaugo sūnus

— Kodėl tau jis dabar parūpo? — paklausė tėvas.

— Jis mūsų vyriausias brolis ir tikras karys. Jis išmokytų mus visų medžioklės ir karo gudrybių! — atsakė Ruklys.

— Deja, aš jo nebeatsimenu, — pridūrė Rupeikis.

— Ak, jaunuoliai, nebeprisišauksit jūs jo, — tarė tėvas. — Geras jis buvo karys, tik Guduose ir Rusuose ilgai gyvenęs, svetimas mums pasidarė. Net ir tikėjimą iš rusų prisiėmė. Sako žmonės, kad kažkur į tolimą Graikų žemę nuvykęs ir ten vienuoliu tapęs. Jau ke-
leri metai, kaip apie jį nieko daugiau nebegirdėti.

Prie karaliaus ir jo sūnų prisiartino keletas bajorų. Paskui juos sekė pora tarnų, nešančių padėklus su duona, kepta žvėriena ir gėrimų asočiais.

— Vakarieniam, vaikai, o paskui laikas ilsėtis. Štai ir palapinė mums pastatyta, — sako karalius.

* * *

Tylu miške. Viskas skęsta nakties migloje. Galima pastebėti, kad toji tiršta migla pamažu šviesėja, darosi šviesiai pilka. Jau bunda ir miško paukšteliai, šen-bei-ten pasiskarddami savo balseliais. Artėja rytas.

Staigus žmogaus riksmas perskrodė ryto tylą. Tas išgąstingas balsas tuojuo pasikeitė skausmingu dejavimu. Toliau miške nuaidėjo arklių kanopų bildesys. Pamažu jis nutolo.

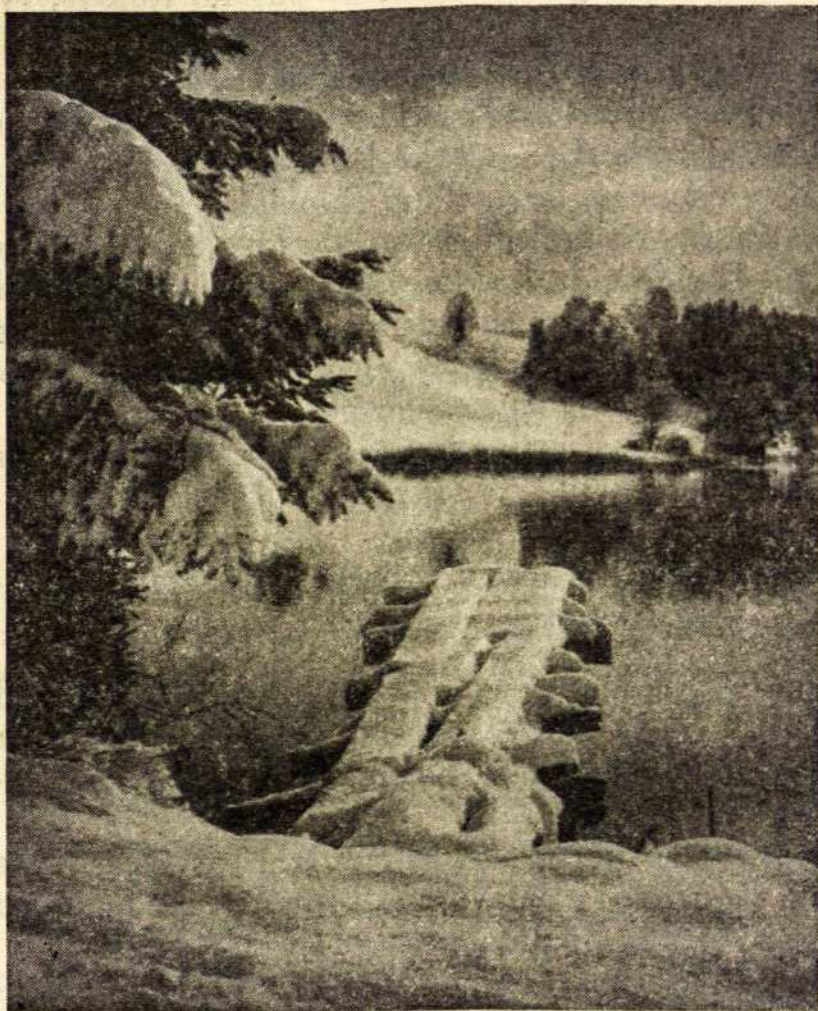
Visa stovykla staiga pašoko ant kojų. Visi sujudo, lyg išgriautam skruzdėlyne. Vyrai rado mirtinai sužeistą sargybinių, stovėjusių kiek nuošaliau nuo stovyklos — besiganančių arklių pusėje.

— Su jais... buvo... ir Ostapas... — prašvokštė sunkiai kvėpuodamas karys. Jo galva tuojuo nusviro ant krauju aptaškytos žolės...

Keletas bajorų šoko žiūrėti į karaliaus palapinę. Ir praskleidę jie pamatė baisų reginį: karalius ir abu jo sūnūs gulėjo negyvi, kraujuose paplukę. Jie buvo durklais nudurti.

Išsigandę ir susijaudinę kariai šoko ant arklių ir mėgino vyti užpuolikus, sekdami jų pėdsakais. Bet pasiūsti žvalgai pranešė, kad pastebėję artimesnėse apylinkėse kelis didokus karių būrius. Karaliaus palydovai tuojuo suprato, kad buvo įvykdytas iš anksto gerai apgalvotas užpuolimas. Vytis ir ieškoti buvo pavojinga. Jie nedrįso nė gabentis nužudytųjų lavonų. Karalius Mindaugas ir jo sūnūs buvo palaidoti netoli tos vietos, kur jie žuvo nuo klastingos rankos. O patys bajorai ir kariai grįžo slapstydamiesi į Mindaugo pilį.

Vėliau paaiškėjo ir karaliaus žudikai: jais buvo žemaičių kunigaikštis Treniota ir Nalšėnų kunigaikštis Daumantas. Jiems padėjo Ostapas, rusų pabėgėlis bajoras iš Riazanės, apsimetęs ištikimais tarnaujantis karaliui ir tapęs jo patikėtiniu.



Po žiemužės, po šaltos,
Greit pavasaris atjos:
Beržynėliai sužaliuos,
Šiltas vėjas žais laukuos...

ŽIEMOS PABAIGA LIETUVOJE

“Ateities” klišė

S N A I G Ė S

JONAS MINELGA

Balti žiedai štai krinta vėliai
Ant tuščio lauko.
Iš kur, sakyk, jei debesėliai
Padangėm plauko?

Tai ne žiedai, medum pakvipe, —
Sniegulės mažos,
Laukus, miškus, tylias sodybas
Baltai nudažo.

O mielos jos. Juk tai tos pačios
Tėvynėj mano.
Kadais tenai jų šokį mačius,
Gimtinė menas.

Norėtus skrist, aplenkti vėją,
Džiaugsmu apsvaigus,
Šalėlėn ton, kur laimę sėjo
Mažytės snaigės.

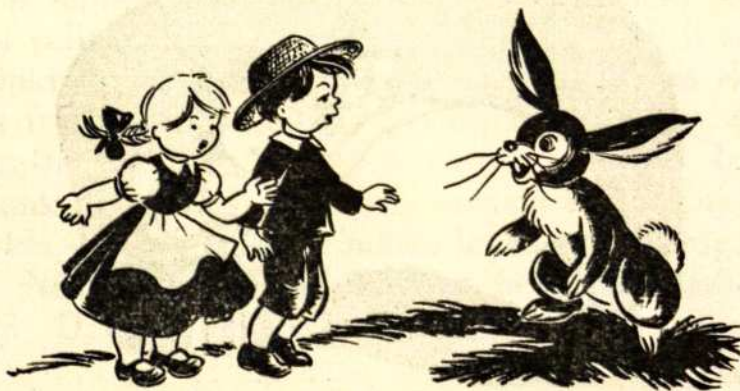
AUGA JAUNIMĖLIS

LEONARDAS ŽITKEVIČIUS

Aš broliukas — dobiliukas,
Kaip varliukas, mažuliukas.
O sesutė — rūtytėlė,
Kaip varlytė, mažutėlė.

Nesijuokite, zuikeliai,
Nei giraitės voveraitės:
Augs berneliai kaip uoseliai,
O mergaitės — kaip eglaitės.

Tų uoselių tvirtumėlis,
O eglaičių puikumėlis!
Nesijuokite, zuikeliai:
Toks užaugs ir jaunimėlis.



JONELIS TINGINYS

STASYS DZIUGAS

Laikrodėlis tuk-tuk-tuk
Kalba į tave Joniuk!
Bėga laikas. Devinta.
O dienele — nešventa.

Juokias katinas Rainys,
Kad Jonelis tinginys,
Prie lovelės išdidus
Sukinėdamas ūsus.

O šunelis: — Au-au-au,
Dar kiemely nematau!
Kelk, Joneli, nemiegok
Ir su tinginiu kovok!

— Debesėli, paklausyk! —
Kalba saulė, — tik nepyk!
Duoki kelią, nes skubu,
Arba gelbėkim abu:

Nes Jonelis miega dar,
Kaip prikelti jį dabar?
“Tinginys” visi galvos,
Kai mokyklon pavėluos!..



TĖVO LAIŠKAS SŪNUI

Italų rašytojas Edmondo de Amičis, dar besimokydamas pradžios mokykloje, rūpestingai rašė dienoraštį, kuriame pasižymėdavo svarbesnius mokyklos gyvenimo įvykius. Vėliau jis tą dienoraštį išleido atskira knyga, pavadinta "ŠIRDIS". Ši knyga buvo išversta ir į lietuvių kalbą. Šis straipsnelis paimtas iš minėtosios knygos. — *Vert.*

Mano mielas Henrikai,

ar tu dar prisimeni motinos žodžius, dažnai tau sakytus: "moky-tis nelengva"? Aš dažnai pažiūriu į tave ir matau, kaip tu tingėda-mas ir nenoromis rengiesi ir eini į mokyklą. Bet tik pagalvok: kokia nuobodi ir skurdi būtų tavo diena, jeigu neitum į mokyklą! Nuleisto-mis rankomis ir visokių niekniekių pilna galva slankiotum iš kampo į kampą ir niekur nerastum ramybės! Mielas Henrikai, atsimink, kad visi mokosi. Pažiūrėk tik į pulkus darbininkų, per dieną sunkiai dir-busių, kurie vakare eina į mokyklą, mokosi, lavinasi; moterys ir mer-gaitės, savaite dirbusios namuose, sulaukusios sekmadienio renkasi draugėn ir ten šviečiasi; kareiviai meta iš rankų ginklus, grįžta iš pratybų lauko, ima sąsiuvinius, knygas ir mokosi; o kiek daug aklųjų ir kurčiųjų vaikų mokosi, kiek daug kalinių ilgisi šviesos — nori pra-mokti skaityti ir rašyti!

Rytą, kai eini į mokyklą, pagalvok, kad tuo pačiu metu tūkstan-čiai vaikų pasipila po gatves, aikštes ir pluša kartu su tavim į mokyk-lą dažnai ilgą ir sunkų kelią. Tūkstančiai vaikų keliauja per sodžius, per trukšmingas miestų gatves, laiveliais keliausi per upes ir ežerus, raiti joja per lygumas ir kalnus, vienur kepinami karštos saulės, kitur gilų sniegą klampodami — visi jie apsirengę įvairiausiais rūbais, kal-ba įvairiausiomis kalbomis, pasiėmę su savimi knygas ir sąsiuvinius skuba į mokyklas. Iš tolimiausių šiaurės pakraščių, apdengtų šal-čiausiu ledu, iš nuošaliausių Arabijos vietų, skęstančių palmių pavė-syje, milijonai vaikų traukia į mokyklas! Įsivaizduok ir suprask visą šį mirgantį mokinių skruzdėlyną! Jeigu šis mokyklinis skruzdėlynas sustotų dirbęs ir išnyktų, pasaulyje įsiviešpatautų tamsybė, mat, mo-kyklos yra krašto pažangos, vilties ir garbės šaltinis. Ir tu, mielas Henrikai, įsijunk drąsiai į šį šviesos ir mokslo žygį! Knygos — tavo ginklai, mokykla — tavo kovos ir mūšio laukas, tavo pergalė — žmo-nijos gerovė. Nebūk, sūnau, bailus karys, bet stok į darbą drąsiai ir džiaugsmingai. O, mano mielas ir brangus sūnau Henrikai!

Sulietuvino JON. PETRĖNAS

GIMTOSIOS *šalies* PASAKOS

KAIP ŽMOGUS NUGALĖJO VELNIĄ

Pateikė A. GIEDRIUS

Seniai kada buvo trys broliai. Tėvui mirus, jie išsidalino nedidelį jo palikimą: vyriausiasis paėmė trobelę, antrasis — karvę, o trečiasis — tiktai siūlų kamuolį.

Dabar pasigalvojo tas kamuolinis brolis, pasiėmė tą siūlų kamuolį ir išėjo. Ėjo, ėjo ir priėjo didelę girią. Nenorėdamas girioje paklysti, prisirišo siūlo galą prie pušies ir eina tolyn, tą kamuolį matodamas ir siūlą už medžių kabindamas.

Taip jisai, sutiko velnią. Velnias klausia:

— Žmogau, ką tu čia darai?

— O! — sako žmogus. — Aš noriu tą girią apsiausti ir iš šaknų išrauti.

Velnias susirūpino: mat, jis čia turėjo savo būstą.

— Ar tu stengsi išrauti? — klausia jisai žmogaus.

— O kaip gi! Žinoma, išrausiu!

Velnias išsigando ir sako:

— Nerauk girios, žmogau. Eiva mudu pirmiau pasigalinėti. Žmogus tiktai nusijuokė ir vis matoja siūlą.

— Eiva, — prašo velnias. — Lenklyn bėkiva — katras greitesnis.

— Lenklyn? — nusijuokė vėl žmogus. — Ką aš su tavim lenklyn bėgsiu, kad mano ir trejų metų vaikas gali pabėgti!

— O kur jis yra? — klausia velnias.

— Antai pagiryje po krūmu miega. Tiktai pliaukštelėk iš tolo rankomis, pasibus, ir bėkita.

Velnias prisiartino prie krūmo, pliaukštelėjo rankomis, zuikys kiūst pakilo ir pasileido bėgti. Kol velnias dar susimetė, jau zuikys kažinkur atsидūrė.

Dabar jis atėjo pas žmogų ir sako:

— Tai greitas tas tavo vaikas. Bet mudu dar bandykiva. Lipkiva lenklyn į pušį.

Žmogus nusijuokė.

— Su tokiu, kaip su tavim, tai mano ir trijų dienų sūnus palips!

— O kur jis ? — klausia velnias.

— Antai toliau prie pušies skujelėmis žaidžia. Tiktai barkštelėk į šitą pušį — pamatysi, katras pirmiau būsita viršūnėje!

Velnias taip ir padarė. Voverė išsigandus strykt į pušį ir bema-
tant atsidūrė viršūnėje. O velnias tiktai spėjo pripulti prie medžio, ir
viskas.

Atėjęs pas žmogų sako:

— Dabar eiva imtis.

— Ką man su tavim imtis, kad mano ir senas tėvas tave kaip nie-
ką parmes!

— O kur tas tavo tėvas? — klausia velnias.

— Eisiva pajieškoti, — savo žmogus. — Man rodos, bus atsi-
gulęs.

Juodu ėjo, ėjo, ir žmogus pamatė lokį lauže bemiegantį.

— Še, — sako, — mano tėvas. Imkitos.

O pats pasitraukė į šalį. Velnias priėjo prie laužo ir sako:

— Tėvai, eik šen, persiimkiva.

Lokys tiktai sumurmėjo, ir viskas. Velnias priėjo prie žmogaus
ir sako:

— Tavo tėvas neklauso, neina.

Žmogus sako jam:

— Žinai, senas žmogus neprigirdi: smarkiau sušuk.

Velnias priėjęs riktėlėjo iš visos gerklės, bet lokiui — nė motais,
visai nė nepasijudino. Dabar velnias vėl skundžiasi žmogui, kad jo
tėvas neklausas.

— Matyt, smarkiai įmigo, — sako žmogus. — O tu paimk kuolą
ir pakriaušyk jam į paslėpsnis — matysi, kaip eis.

Velnias išsilaužė pušaitę, priėjo prie laužo ir driokstelėjo lokiui
į pašonę. Dabar lokys kad šoko, kad griebė velnią į glėbį, kad pra-
dėjo jį glamžyti! Velnias tiktai steni, tiktai kaukia išsišiepęs — visa
giria skamba. Šiaip taip ištrūkęs, visas apdraskytas atbėga pas žmo-
gų ir dejuoja. O žmogus sako jam:

— Aha, tai tau norėti su mano tėvu imtis! Dabar turi.

Velnias sako:

— Bet dar palauk. Aš važiuosiu namo pietų, o popiet bėgsiva
lenktyn apie balą: katras pirma apibėgsiva, tas gaunava iš antrojo vie-
ną sieką pinigų.

— Gera, — sako žmogus, — galėsiva bėgti.

Velnias paršvilpė į pragarą, o kiti velniai klausia:

— Kas tau pasidarė, kad toks sužalotas?

O tasai jiems viską papasakojo.

Popiet velnias nuėjo vėl į girią ir sako:

— Na, žmogau, dabar eiva bėgti apie balą.

— Gerai, — sako žmogus, — galėsiva bėgti. Tiktai turiva pasiimti ką nors neštis: taip perlengva. Koks čia man bėgimas su tavim! Išėjo juodu į pagirį ir dairosi. Žiūri — netoli ganosi būrys arklių.

— Štai, — sako žmogus, — pasiimsiva po vieną arklių ir galėsiva bėgti.

Velnias pasiskyrė seną, perdžiūvusią kumelę, kad būtų lengvesnė, o žmogus paėmė jauną, nusišėrusį arklių, ir vedas juodu abu prie ežero. Čia velnias užsivertė ant pečių savo kumelę ir jau nestinga greičiau bėgti. O žmogus sako:

— Dėl manęs tu jau bėk, nelauk. O aš savo arklių ir į tarpkojį įsispraudęs tave pavysiu ir dar aplenkysiu.

Velnias su kumele nubėgo, o žmogus užsėdo ant arklio ir pasileido apie balą. Tuojau velnią privijo ir aplenkė, dar sykį privijo ir aplenkė ir trečią sykį privijo ir aplenkė. Dabar sustojo ir laukia velnio. O tas atbėgo liežuvį išleidęs ir lekuodamas, numetė kumelę ir sako:

— Daugiau, žmogau, neisiu su tavim lenktyn bėgti. Te, atsiimk laimėtus pinigus.

Papylė krūvą pinigų, drumstelėjo į balą ir pradingo.

Namie kiti velniai apipuolė jį ir klausia:

— Na, o kaip lenktynės?..

— Nė neklauskite! — sako velnias. — Dar tokio padūkusio žmogaus tik nesu matęs! — Ir papasakojo velnias, kaip jis su žmogumi lenktynių ėjo.

Kiti velniai labai iš jo juokėsi.

O žmogus, krūvą pinigų gavęs, tapo turtingas, nusipirko lauką, gražiai įsitaisė ir gerai visą amžių gyveno.





PAVASARIS LIETUVOS KAIME

(Iš mamytės pasakojimų)

Kai kovo mėnesio pradžioje namų pastogės pasipuošia ilgomis ir smailiomis, žemyn nukabusiomis, ledinėmis žvakėmis, vaikai jau žino, kad pavasaris čia pat, kad tuojau baigsis šaltos žiemos viešpatavimas.

Saulė būna jau gerokai pakilusi ir vidurdienį savo šiltais spinduliais tirpdo sniegą ir ledą. Iš po sniego išlenda plikos kalvų ir kalnelių keteros. Visur iš tirpstančio sniego kyšo juodi kupstai. Grioviais ir grioveliais čiurlena vanduo.

Aukštai iškilęs padangėje, lyg vietoje laikydamasis savo mažais sparneliais, traukia savo pirmąją pavasario giesmelę pilkasis vyturėlis.

Sodų klevuose, liepose ir kituose medžiuose sodriai švilpauja varnėnai, parlėkę iš šiltųjų kraštų į savo tėviškę. Jie savo švilpavimu tartum prašo, kad vaikai greičiau keltų inkilėlius, nes jau laikas dėti kiaušinėlius ir auginti mažus geltonsnapius paukščiukus. O kitas, tupėdamas prie inkilėlio, dėkoja už jį ir sako, kad netrukus kyščios iš to namelio geltonus snapelius jo vaikučiai.

Pavakarėje ir šiltais vakarais nenutrūkstamai skamba varlių kurianti daina.

Tvartuose nerimsta avys ir maži ėriukai. Visi gyvuliai jaučia pavasarį ir nori išsiveržti laukan.

Ir vaikučiai nekantriai laukia dienos, kada su būreliais avių nuo ryto iki vakaro galės būti laukuose. Ir štai vieną saulėtą dieną atsidaro avidės durys, ir avys su mažais ėriukais pasileidžia į laukus. Jas gena piemenukai. Jau kaitriai šildo ir šviečia saulė. Žaliuoja laukai. Nenutrūkstamai skamba vyturėlio čirenimas. Ant kalnelio striksi ėriukai.

Dirvoje virsta ilgos juodos vagos. Akėčios užžeria puria žeme ką tik pasėtus grūdus, baltus žirnius. Netrukus žali daigai išsikals juodoje dirvoje.

Piemenukas guli aukštiełnikas dirvone ir žiūri į dangų, kur plaukia lengvi geltoni debesėliai.

Kai artojai pavakare pareis pirmą dieną arę arba piemenukai pargins pirmą kartą, juos mama netikėtai perlies vandeniui, kad javai gerai derėtų, kad ėriukai visus metus linksmai šokinėtų, kad greitai žirgai būtų...

Bet pavasaris nestovi vietoje. Kasdieną jis vis puikiau puošia laukus ir pievas, sodus ir girias. Žiūrėk, jau kaip varške nukrėstos vyšnios, rausvai apsirengę obelys. Pievose geltonuoja purienos, vis daugiau ir daugiau iš sodraus žalumo iškyla įvairiaspalvių žiedelių. Tikrai gražu ir gera.

Turbūt, niekur kitur nėra tokio gražaus ir malonaus pavasario kaip Lietuvoje — su tuo nenutrūkstamu varlių kurkimu, su pempėmis, su vyturėlio čirenimu, su nesibaigiančiomis paukščių giesmelėmis...

RAIMUNDAS ŽICKUS, So. Boston, Mass.

KAIP AŠ GYNIAU SAVO LIETUVIŠKĄ VARDĄ

Atvykau su tėte į Ameriką dar visai mažutė: man tebuvo vos šešeri metukai su keletu mėnesių. Nemokėjova šio krašto kalbos. Laimė, kad patekova pas labai nuoširdų lietuvi: jis mudu pas save priglaudė ir visur, kur reikėjo, vadovavo. Tik visa bėda, kad jis akiai taikėsi prie amerikinių papročių ir skonio, nors pats tebuvo dvejus metus anksčiau už mudu iš Europos į Ameriką patekęs.

Jis sakė, jog mano vardas esąs perilgas, amerikiečiams svetimas ir nesuprantamas; reikėsią jį kaip nors sutrumpinti. Bet, neišmanydamas, kaip tai padaryti, nusprendė pakeisti jį kitu, Amerikoje vartojamu ir truputį primenančiu mano tikrąjį vardą. Esu Grožvyda, o mudviejų globėjas visiems mane ėmė vadinti Grace (ištaria tą vardą: "Greis" arba "Greisi"). Taip ir į mokyklą nulydėjęs užrašydino. Man keista ir nesmagu buvo taip veikiai tapus visai kita mergaite.

Kitais mokslo metais perėjau iš viešosios miesto mokyklos į parapijinę. Čia mokytojas radau vienuolės domininkones. Aplinkybės pasikeitė. Ir kasdieniniame savo gyvenime buvome pradėję savarakiškai verstis. Niekas pašalinis nebesimaišė į mūsų namų reikalus. Atsikvietėva pas save dar ir mano brangią močiutėlę (mano mirusios mamytės mamytę). Ji nusivedė mane į naująją mokyklą užsirašyti. O tėtė parašė mano būsimajai mokytojai laiškėlį, kuriame įprašė, kad mokyklos knygoje būčiau įrašyta Grožvyda ir kad taip visi mane mokykloje vadintų. Jisai dar paaiškino, kad tasai vardas yra vienas iš labai nedaugelio brangių mums dalykų, kuriuos mes dar sugebėjome pasiimti, bėgdami iš žūstančios Tėvynės. Vienuolės suprato mūsų jausmus. Mane tikruoju vardu užrašė ir dar susirinkusiems vaikams paskelbė, kad, štai, čia stovi iš tolimo Lietuvos krašto atkeliavusi mergaitė, kuri yra vardu Grožvyda ir kurią turėsią visi taip vadinti.

Tie antrieji mokslo metai prabēgo ramiai ir gerai. Nē vienas šioje mokykloje kitaip manēs nevadino.

Tik trečiaisais metais viena mano skyriaus mergaitē vēl įsigeidē mane Grace vadinti. Tasai nelemtas vardas vis dar tebesimaišē kai kurių mūsų pažįstamųjų lūpose. Prasimanėlēs mergaitēs negeras pavyzdys beregint užkrētē vieną po kito mano mokyklos mokinius; ir vienas, ir kitas, ir trečias pradėjo mane šaukti Grace. Ėmiau neri-
mauti ir geruoju kalbinti, prašyti, kad liautųsi mane vadinusi netikru vardu. Bet į mano prašymus gudriai ir išdidžiai man atsakinėjo; aiš-
kino, kad Grace esąs gražesnis ir parankesnis vardas, negu Grožvyda; pagaliau, niekas negalįs jai uždrausti vadinti mane taip, kaip jai esą patogiau.

Laužiau galvą, kaip draugēs atkaklybę nulenkti. Pradėjau ją šaukti berniuko vardu Johne; jos gi tikrasis vardas buvo Barbara. Bet “Johne” jai patiko; ji linksmai juokėsi, mane ir toliau vadindama Grace.

Tačiau nenusiminiau. Ieškojau jos labiausiai nemėgiamo var-
do. O tai būta “Peter”. Gal todėl, kad ant duonos kepalų ir ant rie-
šutinio sviesto stiklinėlių daug kur užrašyta “Peter Pan”. Taip ir pa-
gavau ją vadinti: — Peter Pan — kai tik jina išsižiodavo man sakyti: “Grace”. Aš tyčia tariu jos naująjį vardą garsiai, kad ir daugiau kas girdėtų. Kai ji mane imdavo drausti, aš jai kalbėjau:

— Tu nežinai, kad Peter Pan yra daug gražesnis ir patogesnis vardas, negu tavo Bobbe. Ir jis tau kur kas geriau tinka. O jei tu jo nemėgsti, tai žinok, kad man tu negali nurodyti, kuo tave vadinti. Va-
dinsiu taip, kaip man parankiau.

Barbutē dabar pamatē, kad grįžta jos man kalbėti žodžiai. Ta-
da ėmē prašyti, jog liaučiaus ją šaukusi tuo nemalonių vardu. Tuo-
met aš jai atsakiau:

— Matai, kaip nemiela, kai tau kas įdeda svetimą vardą. Ir
man yra tas pats, kai tu užsispyrusi vadini mane Grace. Jei tu nori,
kad tave vadinčiau Bobbe ar Barbara, turi visada ir visur mane va-
dinti Grožvyda.

Mergaitē nusileido ir nuo tos dienos ėmē mano tikrą vardą rū-
pestingai tarti, aiškiai bijodama, kad kartais Peter Pan neprigytų mo-
kykloje... Ir kiti liovėsi man prikabinėti svetimą vardą.

Kas gali apsaakyti, koks džiaugsmas ima laimėjus pirmąją kovą gyvenime!

Mano vardas yra mano vėliava, kurią turiu neštis drauge su sa-
vim skersai ir išilgai per pasaulį...

GROŽVYDA SERAPINAITĖ, Hastings, Nebr.

MOKYKLŲ IR *Mės*

LIETUVIŲ VAIKAI VENEZUELOJE



Lietuviukai eisenoje Maracay mieste, Venezueloje.

Iš geografijos žinome, kad Venezuela yra tropinė Pietų Amerikos valstybė. Bet ir šitame karšto klimato krašte apsigyveno net keli tūkstančiai lietuvių tremtinių. Vieni jų įsikūrė miestuose, kiti įsitaisė ūkius ir gyvena kaime.

Ir šio krašto lietuviukai stengiasi neužmiršti savo gražiosios kalbos, jie taip pat lanko "vargo mokyklas", kurias jiems steigia jų tėveliai. Visose didesnėse lietuvių kolonijose tokios mokyklėlės veikia. Vaikučiai taip pat įsijungia ir į bendras lietuvių šventes, dalyvauja tautiškai apsirengę ir vietinėse šventėse bei eisenose.

Mokytojų vadovaujami, vaikučiai rengia lietuviškus vaidinimus, deklamuoja, šoka lietuviškus šokių, lietuviškai dainuoja. Jie pasiryžę išlikti lietuviais ir su ilgesiu laukia grįžimo dienos į laisvą tėvynę.

Kun. A. Sabaliauskas atsiuntė "Eglutei" keletą gražių nuotraukų, pažymėdamas, kad vaizduose matomi vaikučiai yra uolūs "Eglutės" skaitytojai.

Lietuviukai išsirikiavę prie Simano Bolivarо paminklo Maracay mieste. Čia praėjusią vasarą buvo visos Venezuelos lietuvių sąskrydis.





Lietuvių vaikučių grupė lietuvių eisenoje Maracay mieste, Venezueloje.



Maracay lietuviškoje vargo mokykloje suvaidintas "Leiskit į Tėvynę". Matome mažuosius artistus.



Valencijos (Venezueloje) lietuvių bendruomenės vargo mokyklos lankytojai

DETROITO LIETUVIŲ MOKYKLOS VAKARAS

Detroite gražiai dirba lietuvių šeštadieninė mokykla. Jos vedėjas yra mok. Kazys Gogelis, mokytojai: kun. Simonavičius, K. Gričius, St. Sližys ir V. Kundrotienė. Mokyklą lanko per 100 mokinių.

Ši mokykla 1951 m. gruodžio 29 dieną suruošė vakarą, kurio programą atliko mokiniai, mokytojų

paruošti ir vadovaujami. Nuoširdžiai dirbo Tėvų Komitetas, kuriam vadovauja Vl. Kukučionis.

Buvo suvaidintas veikalėlis "Kaldų svečiai", kurį parašė laureatas rašytojas Jurgis Gliuda. Režisavo K. Gogelis. Vaidinimas labai patiko, ypač gražiai šoko sniegės.

Gražių giesmių ir dainelių padainavo mergaičių choras, kuriam dirigavo St. Sližys. Buvo kelios deklamacijos. Įdomus buvo grupinis eilėraštis. Šešios poros pašoko "Grybus". Snaiges ir tautinius šokius paruošė V. Kundrotienė. Buvo ir muzikos: akordeonas solo, smuikas, pianinas.

Kalėdų Senelis išdalino visą maišą dovanėlių. Visus pasveiki-

no Šv. Antano parapijos klebonas kun. Boreišis.

Daug dirbome, kol pasiruošėme. Bet džiaugiamės, kad vakaras paliko labai malonius atsiminimus. Tai buvo tikrai lietuviškas vaikų vakaras.

MARYTĖ LEKNIUTĖ, 11 m.,

Detroit, Mich.

VAIKŲ ŠVENTĖ TORONTE

Toronto Lietuvių Parapijos Šeštadieninė Mokykla sausio 6 dieną suruošė vaikų eglutę. Buvo susirinkę apie 200 vaikų, o dar daugiau suaugusių. Daugelis atėjo pėsti, nes tada Toronte streikavo tramvajai.

Mokiniai suvaidino 2 veiksmų vaidinimą "Našlaitės sapnas". Svarbiausią vaidmenį turėjo D. Gocitaitė. Po vaidinimo vaikai padeklamavo 5 eilėraščius. A. Baikutė paskambino pianinu. Mokyk-

los choras pagiedojo kalėdinių giesmių.

Paskui atėjo Kalėdų Senis ir, pasisveikinęs su vaikais, papasakojo apie savo kelionę iš Lietuvos per Vokietiją, Australiją, Argentiną, Braziliją, Ameriką — iki pasiekė Kanadą. Visur jis keliaudamas rado lietuvių vaikų.

Kalėdų Senis išdalino vaikams dovanas ir pažaidė su jais kelis lietuviškus žaidimus.

JULIUS TREIGYS, 9 m., Toronto, Kanada

Šis būrelis mergaičių 1952 m. sausio 6 dieną užsakė "Eglutės" 2 egz. lietuviukams į Vokietiją. Jos gyvena Cleveland, Ohio.

Po 50 c. aukėjo: Jūra Gailiušytė, Živilė Ramanauskaitė, Gražvyda Gulbinaitė, Jolita Kavaliauskaitė, Marytė Gailiušytė, Joana Sukarevičiūtė, Rūta Mockutė. Po vieną dolerį — Birutė Augustinavičiūtė ir Eglutė Augustinavičiūtė. Du dolerius — Birutė Pautienytė.



Už tokį gražų ir sektiną pavyzdį "Eglutė" nuoširdžiai aukotojoms dėkoja.

MISLĖS

NR. 2 MİSLIŲ ĮMINIMAI

1 Duona, 2 Šaukštas valgant, 3 Aguona, 4 Puodas, 5 Morka, 6 Pažabotas arklys, 7 Raitelis, 8 Rato stipinai, 9 Šautuvas ir kulka, 10 Laikrodis, 11 Paukštis krauja lizdą, 12 Akiniai, 13 Lazda, 14 Juosta, 15 Klumpės, 16 Lietuviško stogo kraikas, 17 Langinės, 18 Langas, 19 Durų rankena, 20 Grindys, 21 Šluota, 22 Žarijos ir kažgerga, 23 Lova, stalas, langas, 24 Puodas ant ugnies, 25 Peilis medinėmis kriaunomis, 26 Žvakė.

27. Keturi broleliai po vienu stogu.
28. Višta apipešta, po stogu pakišta.
29. Visas gauruotas, o galiukas plikas.
30. Pulkas brolių viena juosta apsijuosę.
31. Dvi diržinės, trys sėdynės, šešios akys, dešimt kojų.
32. Mėsinis tiltas, geležim paspirtas.
33. Dešimt totorių ėjo šilan šernų mušti: per regilus, per girdilus ir per niaukės dvarą.
34. Atėjo kudu budu, paėmė kidi bidi, duokit man kamandikį, aš vysiu kudu budu, atimsiu kidi bidi.
35. Atein paukštis be sparnų, aptup medį be šakų, atein pana be dantų, suvalgo paukštį be sparnų.

Šias mįsles užrašė Juozas Būga. Kiekvienos jų atspėjimas vertinamas dviem taškais.

UŽDAVINIAI

Atsakymas užd. nr. 2: Viršuje — Lietuva, viduryje — Omaras, apačioje — Saulutė, žemyn — Linkolnas.

1. Vienas žmogus vedėsi ožką ir vilką ir nešėsi kopūstą. Jis priėjo didelę upę, per kurią reikėjo persikelti labai maža valtele: galėjo kartu su savimi kelti tik vieną gyvulį ar daiktą. Bet vilko negalima palikti kartu su ožka, nes vilkas ožką papiautų,

taip pat negalima ožkos palikti kartu su kopūstu, nes ožka kopūstą suėstų. Kaip žmogus perkėlė gyvulius ir kopūstą, kad jie išliko visi sveiki?

Trys taškai.

2. Du picmenys varėsi po pulkelį avių ir abu susitikę šitaip pasikalbėjo:

— Duok man vieną avį, tai abu turėsiva po lygiai, — sako pirmasis.

— O tu duok man vieną, tai aš turėsiu dvigubai, — sako antrasis.

Po kiek avių turėjo kiekvienas?

Trys taškai.

I Talką "Eglutei"

Liet. Kultūros Instituto Pirmininkas Prel. P. M. Juras — "Eglutės" leidėjas — laikraščio platintojams skiria dovanų:

1. Suradusiam 25 NAUJUS metinius skaitytojus duos 25 DOLERIUS dovanų ir, kaipo Vaikučių Spaudos Apaštalui, įteiks vertingą Švento Ratšo Naujojo Testamento II-ją knygą.

2. Suradęs 10 naujų skaitytojų — gaus už 10 dolerių knygą.

3. Surinkęs 5 prenumeratas — gaus Šv. Raštą visą Naująjį Testamentą su įrašu ir padėka.

Sąlyga — Platintojai, siųsdami naujų skaitytojų adresus, sykiu atsiunčia ir metinės prenumeratos pinigus (po 3 dol.). Išplatinusieji 25 ar daugiau "Eglutės" egzempliorių, 25 dolerius pasilieka sau. Platintojus paskelbsime "Eglutėje".

Tat Visi "EGLUTEI" į talką!

PASIKEITĖ "EGLUTĖS" ADRESAS

Dėl ligos Antanas Peldžius iš "Eglutės" administratoriaus pareigų pasitraukė. Administracijos darbą sutiko dirbti Nekalto Prasidėjimo Seselės, Putnam, Conn. Naujas "Eglutės" administracijos adresas yra: EGLUTĖ, Immaculate Conception Convent, R. F. D. 2, Putnam, Conn.

